

Της Πέννυ Κονιτσιώτη
Επιστημονικής Συνεργάτη του ΕΚΕΜ

Σύμφωνα με τις οικονομικές προβλέψεις που δημοσιεύτηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την Τρίτη, 03 Νοεμβρίου 2009, η Ευρώπη θα βιώσει μια προοδευτική όμως θεαματική οικονομική εξυγίανση κατά τα επόμενα δύο χρόνια! Βέβαια, όπως ανέλυσε ο επίτροπος Joaquín Almunia, κατά την παρουσίαση της 200 σελίδων έκθεσης, τα τρέχοντα προβλήματα στην πιστωτική αγορά των Βαλκανίων εξακολουθούν να υφίστανται, καθώς ο τραπεζικός τομέας είναι ακόμα εύθραυστος και η πιστωτική δυνατότητα στάσιμη με δύο παράγοντες να φαίνεται ότι έχουν προκαλέσει τις χαμηλές ροές: Από την πλευρά της ζήτησης, η αποδυναμωμένη πραγματική οικονομία μείωσε την ανάγκη στις εταιρείες να αναζητήσουν επιπλέον χρηματοδότηση, ενώ υπάρχουν προβλήματα και από την πλευρά της προσφοράς, εξαιτίας της αποτυχίας ορισμένων χρηματοπιστωτικών οργανισμών να πετύχουν χρηματοδότηση στις διεθνείς αγορές λόγω αδύναμων ισολογισμών. Σύμφωνα με τις προβλέψεις, η οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρόκειται να βγει από την ύφεση από το δεύτερο μισό του 2009, παρόλο που τα Βαλκάνια ευθύνονται για μια συστολή της τάξεως του 4% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος για ολόκληρο το έτος. Ήδη, η πλειοψηφία των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρίσκεται στην πορεία να παραβεί το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης για αυτό το έτος, με μόνη εξαίρεση τη Βουλγαρία που είναι πιθανό να διατηρήσει το δημοσιονομικό της έλλειμμα κάτω από το κατώτατο όριο του 3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της. Το κόστος των μέτρων κοινωνικής ασφάλισης, τα ενθαρρυντικά μέτρα και οι μειωμένες φορολογικές επιστροφές στις χώρες των Βαλκανίων υποδεικνύουν ότι μέσο έλλειμμα πρόκειται να αυξηθεί από το 6,9% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος κατά το έτος 2009 στο 7,5% περίπου κατά το έτος 2010, προτού σταδιακά ξαναϋποχωρήσει κατά το 2011. Το έτος 2010 τα επίπεδα ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση πρόκειται να ανέλθουν από το τρέχον 9% στο 10%. «Γενικά, η κατάσταση έχει βελτιωθεί ... αλλά διαβιώνουμε σε ένα πολύ αβέβαιο περιβάλλον», σύμφωνα με τον κ. Almunia¹.

Σύμφωνα με νέα έκθεση της ελεγκτικής ομάδας (CEE Bankwatch) ανάπτυξης και χρηματοδότησης της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, που δημοσιεύτηκε την 16 Νοεμβρίου 2009, ένα μικρό μέρος από τα δισεκατομμύρια ευρώ τα οποία προορίζονται για προγράμματα καθαρής ενέργειας στις κεντρικές και ανατολικές Ευρωπαϊκές χώρες, έφτασαν στον

¹ Willis A. 03/11/2009. «Credit shortage threatens EU economic recovery», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://euobserver.com>

τελικό προορισμό τους. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι τοπικές αρχές δεν δύνανται να διαχειριστούν τέτοια προγράμματα, ενώ οι δήμοι και τα νοικοκυριά έχουν μεγάλη ανάγκη από μετρητό και δεν δύνανται να τα συγχρηματοδοτήσουν, ενώ μερικές φορές και η διαδικασία συμμετοχής τους σε αυτά είναι πολύ περίπλοκη. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έκθεση, από τα 4,2 δισεκατομμύρια ευρώ που προορίζονταν για προγράμματα ενεργειακής αποδοτικότητας και ανανεώσιμης ενέργειας κατά την περίοδο 2007-2013, μόνον μερικά εκατομμύρια ευρώ-και κυρίως στη Δημοκρατία της Τσεχίας-δείχνουν να φτάνουν στον προορισμό τους, ενώ παράλληλα οι κανονισμοί χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης τροποποιήθηκαν το Μάιο του 2009, προκειμένου τα κράτη-μέλη να δύνανται να προορίζουν αποτελεσματικά μέχρι το 4% του εκ της Ευρωπαϊκής Ένωσης κεφαλαίου περιφερειακής ανάπτυξης σε ανανεώσιμη και αποδοτική ενέργεια. Σύμφωνα, όμως, με την έκθεση, υπάρχει ένα χάσμα μεταξύ θεωρίας και αποτελέσματος. Οι ανάγκες για επενδύσεις και οι απαιτήσεις για συγχρηματοδότηση από τις μικρές επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά στις καλύτερες των περιπτώσεων είναι πολύ υψηλές. Παράλληλα, εξαιτίας της δεδομένης οικονομικής κρίσης, των συρρικνωμένων δημοσιονομικών και της περιορισμένης πρόσβασης στον τραπεζικό δανεισμό, το οικονομικό βάρος είναι πλέον δυσβάσταχτο, ειδικά μάλιστα καθώς τα κεφάλαια της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταβάλλονται μετά την επίτευξη του στόχου. Οι διοικητικές αρχές, στον αντίποδα, έχουν περιορισμένη αρμοδιότητα στο ζήτημα, ενώ οι κυβερνήσεις συχνά θεωρούν τα προγράμματα περιορισμού αλλαγής του κλίματος χαμηλής προτεραιότητας.

Άλλωστε, και στη Βουλγαρία τα μέτρα ενεργειακής αποδοτικότητας και ανανεώσιμης ενέργειας για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις δεν έχουν καν ακόμα ληφθεί², παρ' όλο που στο επίκεντρο του πολιτικού και οικονομικού ενδιαφέροντος των εκπροσώπων της βιομηχανικής παραγωγής της βρέθηκαν οι προτάσεις της αρμόδιας επιτροπής διαχείρισης για τον τελικό καθορισμό της τιμής του φυσικού αερίου. Η βουλγαρική εταιρεία διακίνησης φυσικού αερίου έχει ζητήσει αύξηση 18,3% από την 1^η Ιανουαρίου του 2010, προκαλώντας την αντίδραση των εκπροσώπων της βιομηχανίας, ενώ η αρμόδια αρχή από την πλευρά της προσπαθεί να τροποποιήσει τα υπάρχοντα, ώστε η αύξηση να είναι μικρότερη. Οι εκπρόσωποι της βιομηχανικής παραγωγής της χώρας τόνισαν ότι «η αύξηση της τιμής του φυσικού αερίου θα επηρεάσει άμεσα και αυξητικά τις τιμές των προϊόντων, περιορίζοντας ακόμα περισσότερο τη ρεαλιστική αγοραστική δύναμη των καταναλωτών³. Η βιασύνη για εξαργύρωση των κινήτρων για την ανάπτυξη έργων

² Phillips L. 16/11/2009. «EU states drag their heels on clean energy funding», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

³ Άρθρο της 25/11/2009 με τίτλο «Βουλγαρία: Πολιτικό θέμα με τις τιμές φυσικού αερίου» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

ανανεώσιμης ενέργειας στη Βουλγαρία μπορεί να οδηγήσει σε τόσες πολλές νέες προμήθειες που μπορεί να προκληθούν μπλακάουτ στο εθνικό δίκτυο», ανέφερε στο Reuters ο Ivan Ayolov, διευθύνων σύμβουλος της κρατικής εταιρείας διαχείρισης ηλεκτρικής ενέργειας (ESO), ενώ τόνισε ότι «η βουλγαρική κυβέρνηση θα έπρεπε να επιβάλει αυστηρότερους κανονισμούς για να αντιμετωπίσει τους κερδοσκόπους. Εκτός δε από την προσφορά κινήτρων, η Βουλγαρία θα έπρεπε επίσης να έχει λεπτομερή στρατηγική για την αύξηση της ανανεώσιμης ενέργειας με διατηρήσιμο τρόπο που δεν θα ασκούσε πίεση στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας. Πρότεινε δε οι επενδυτές να καταβάλουν στο κράτος το 5% της αξίας του έργου τους ως προκαταβολή, προκειμένου να αποδείξουν ότι πραγματικά σκοπεύουν να το υλοποιήσουν, γεγονός που θα διαχωρίσει τους κερδοσκόπους από τους σοβαρούς επενδυτές»⁴. Περαιτέρω, αναφορικά με τους αγωγούς ενέργειας, ο πρώην Υπουργός Ενέργειας, κ. Ofcharof, τόνισε ότι «η βουλγαρική κυβέρνηση πρέπει να δηλώσει τη θέση της για τα ενεργειακά σχέδια με ρωσική συμμετοχή το συντομότερο δυνατό, καθώς, σε αντίθετη περίπτωση, ενδέχεται να τεθεί σε κίνδυνο η υλοποίησή τους...Για τη Βουλγαρία είναι εξαιρετικής σημασίας σε ποιο βαθμό η Τουρκία θα κατορθώσει να γίνει σοβαρός ενεργειακός κόμβος με διεθνές βάρος...Για τη Βουλγαρία είναι πολύ σημαντικό να έχει δική της γεωενεργειακή στρατηγική...»⁵. Βέβαια, δεν μπορεί να παραβλέψουμε τη σημαντική νίκη για το αντιπυρηνικό κίνημα, καθώς η βουλγαρική κυβέρνηση βρίσκεται πολύ κοντά στη ματαίωση του προγράμματός της για τη δημιουργία πυρηνικού εργοστασίου στο Μπέλενε, εξαιτίας αυτού. Το πρόγραμμα κινδυνεύει, αφού η γερμανική εταιρεία RWE που θα χρηματοδοτούσε το 49% του έργου αποχωρεί έχοντας αμφιβολίες για την αποδοτικότητά του. Το Αντιπυρηνικό Παρατηρητήριο Μεσογείου εκτιμά ότι στη συγκεκριμένη εξέλιξη έπαιξαν ρόλο οι προσπάθειες περιβαλλοντικών οργανώσεων από Βουλγαρία, Ελλάδα, Ρουμανία, Γερμανία και Τουρκία, ενώ τουλάχιστον 12 μεγάλες διεθνείς τράπεζες έχουν αρνηθεί να χρηματοδοτήσουν το έργο, μετά την ενημέρωσή τους για τους κινδύνους που ενέχει απέναντι στο περιβάλλον⁶.

Στη Ρουμανία, δύο από τα μεγαλύτερα πολιτικά της κόμματα αρνήθηκαν να συμμετάσχουν σε συζητήσεις σχετικά με το σχηματισμό νέας κυβέρνησης την Κυριακή, 8 Νοεμβρίου 2009, παρά το γεγονός ότι ακόμα και οι διεθνείς πιστωτές τους, σε μια κοινή αποστολή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Παγκόσμιας Τράπεζας, προειδοποίησαν

⁴ Άρθρο της 30/11/2009 με τίτλο «Πυρετός πράσινης ενέργειας στη Βουλγαρία: Μπορεί να καταρρεύσει το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.axiapius.gr>

⁵ Κωνσταντακόπουλος Δ. 30/11/2009. «Το πόκερ των αγωγών: Η Τουρκία εκτοπίζει την Ελλάδα», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.apopsi.com.cy>

⁶ Άρθρο της 04/11/2009 με τίτλο «Ματαιώνεται η κατασκευή του πυρηνικού εργοστασίου στη Βουλγαρία» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.avgi.gr>

ότι δεν θα προχωρήσουν στην καταβολή του 1 δισεκατομμυρίου ευρώ για όσο χρονικό διάστημα εκκρεμεί ο σχηματισμός κυβέρνησης στη χώρα. Η προσπάθεια σχηματισμού κυβέρνησης στο Βουκουρέστι είναι πλέον πιθανό να διευκρινιστεί για ακόμα μια φορά, ένα μήνα αφότου οι Σοσιαλδημοκράτες εγκατέλειψαν ένα μεγάλο συνασπισμό διαμαρτυρίας σχετικά με την αποπομπή ενός εκ των Υπουργών τους. Ο Ρουμάνος υπό υπόδειξη Πρωθυπουργός Liviu Negoita, επιθυμούσε να αναγγείλει τη Δευτέρα, 10 Νοεμβρίου 2009, τα μέλη της κυβέρνησής του, παρόλο που το κέντρο-δεξιό κόμμα (PDL) δεν είχε έρθει σε συμφωνία με την κέντρο-αριστερά πλευρά που διατηρεί την κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Από την άλλη, ο επιφορτισμένος Πρόεδρος της Ρουμανίας Traian Basescu εξασφάλισε μια ικανοποιητική νίκη στις εκλογές της 22 Νοεμβρίου 2009, ανοίγοντας το δρόμο για μια σθεναρή κυβέρνηση μετά το δεύτερο γύρο της 6 Δεκεμβρίου 2009. Η συμμετοχή των Ρουμάνων ψηφοφόρων ήταν απροσδόκητα υψηλή, καθώς πάνω από το ήμισυ των 18 εκατομμυρίων εξ αυτών εμφανίστηκαν στις κάλπες. Παρ' όλα αυτά, κανείς εκ των υποψηφίων δεν κέρδισε πάνω από 50% των ψήφων, με αποτέλεσμα να απαιτείται και δεύτερος γύρος. Τα πρώτα αποτελέσματα που βγήκαν το πρωί της Δευτέρας, 23 Νοεμβρίου 2009, έδειχναν τον κέντρο-δεξιό Πρόεδρο Traian Basescu νικητή με 32,8% και εν συνεχεία τον κέντρο-αριστερό επικεφαλής Mircea Geoana με 29%. Ο ανεξάρτητος υποψήφιος Crin Antonescu έλαβε 20%, γεγονός που τον καθιστά ρυθμιστή του αποτελέσματος της 6 Δεκεμβρίου 2009. Άλλωστε, η ψήφος του Δεκεμβρίου θα είναι καθοριστική για την τελική διαμόρφωση μιας κυρίαρχης κυβέρνησης μετά την κατάρρευση του κέντρο-δεξιού και κέντρο-αριστερού συνασπισμού τον Οκτώβριο του ίδιου έτους. Εκτός από το πρόβλημα απελευθέρωσης του 1 δισεκατομμυρίου ευρώ, νωρίτερα του 2009 δόθηκε το πράσινο χρώμα στη χώρα προκειμένου να λάβει δάνειο 20 δισεκατομμυρίων ευρώ προκειμένου να στηρίξει τον προϋπολογισμό της μέσα σε μια αυστηρή υποχώρηση. Μία από τις προϋποθέσεις, προκειμένου να εγκριθεί η δόση, ήταν ο προϋπολογισμός του επόμενου έτους να τεθεί από την κυβέρνηση, αλλά η τρέχουσα κατάστασή της δεν έχει το νομικό έρεισμα να το πράξει. Με την κοινοβουλευτική πλειοψηφία εναντίον της, η τρέχουσα ρουμανική διοίκηση είναι επίσης αδύναμη να περάσει αυστηρά μέτρα, προκειμένου να καλύψει το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 5,9% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος κατά το 2010, που αποτελεί επίσης αίτημα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου⁷. Σύμφωνα βέβαια με δηλώσεις του Ρουμάνου Υπουργού Οικονομικών, Georghe Poghea, «το 2010 αναμένεται αύξηση των εσόδων στον κεντρικό προϋπολογισμό της χώρας κατά 11 δισεκατομμύρια ευρώ, υπό την προϋπόθεση «διόρθωσης» της πορείας του ΑΕΠ από τη φετινή μείωση του -8% σε θετική πορεία ανάπτυξης κατά 0,5%. Ωστόσο, οι εξελίξεις σχετίζονται άμεσα με την πορεία των

⁷ Pop V. 09/11/2009. «Political deadlock delays Romania's IMF loan», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>.

Pop V. 23/11/2009. «Romanian president hold marrow lead after first round», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

μακροοικονομικών δεδομένων της ρουμανικής οικονομίας και το επίπεδο αντοχής της έναντι των συνεπειών της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης»⁸. Ενθαρρυντικό είναι επίσης το ενδιαφέρον των γαλλικών εταιρειών για την υλοποίηση επενδύσεων στους τομείς της ελαφριάς βιομηχανίας αλλά και της τεχνολογίας και της πληροφορικής στη Ρουμανία, το οποίο είναι μάλιστα μεγάλο, σύμφωνα με την οικονομική αποστολή της γαλλικής πρεσβείας στο Βουκουρέστι, καθόσον το γαλλικό επενδυτικό ενδιαφέρον στην περιοχή Κλουζ Ναπόκα της Ρουμανίας συνδέεται άμεσα με το αναπτυξιακό και επενδυτικό πλάνο της περιοχής στα επόμενα χρόνια, ενώ ήδη δραστηριοποιούνται εκεί επιχειρηματικά 199 εταιρείες γαλλικών συμφερόντων⁹. Επιπλέον, η Global Finance έχει κατορθώσει να προχωρήσει και να υλοποιήσει μέρος των επενδύσεων της Real Estate στη Ρουμανία, καθόσον η χώρα έχει πληγεί σε σημαντικό βαθμό από την οικονομική κρίση, με αποτέλεσμα οι τράπεζες να έχουν σταματήσει προς το παρόν τις δανειοδοτήσεις και κατά συνέπεια η αγορά να έχει παγώσει με αρκετά κατασκευαστικά έργα να μην έχουν ολοκληρωθεί ή και να έχουν διακοπεί οριστικά. Το βασικό έργο που έχει αναλάβει ονομάζεται Global City Pipera και αφορά στη δημιουργία επιχειρηματικού πάρκου και συγκροτήματος κατοικιών σε μια έκταση 60.000 τ.μ. στο Βουκουρέστι¹⁰.

Στον αντίποδα, σύμφωνα με ανακοίνωση του Βούλγαρο-Ρουμανικού Επιμελητηρίου Εμπορίου και Βιομηχανίας που παραπέμπει σε στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, Ενέργειας και Τουρισμού της Βουλγαρίας, ο όγκος εμπορίου μεταξύ Βουλγαρίας και Ρουμανίας κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου 2009 ανήλθε σε 1.210 εκατομμύρια ευρώ, σημειώνοντας πτώση 16,5% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2008. Συγκεκριμένα, το διάστημα Ιανουαρίου-Ιουλίου 2009 οι εισαγωγές της Βουλγαρίας από τη Ρουμανία μειώθηκαν κατά 27,6%, ενώ οι βουλγαρικές εξαγωγές προς τη Ρουμανία παρέμειναν σχετικά σταθερές, σημειώνοντας μείωση μόλις 1,4% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2008. Αυτό είχε ως συνέπεια τη μείωση του εμπορικού ελλείμματος σε βάρος της Βουλγαρίας σε 40 εκατομμύρια ευρώ, ενώ την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου 2008

⁸ Άρθρο της 13/11/2009 με τίτλο «Ρουμανία: Καλύτερα τα έσοδα το 2010» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://portal.kathimerini.gr>

⁹ Άρθρο της 18/11/2009 με τίτλο «Ρουμανία-Άμεσα είναι το γαλλικό ενδιαφέρον για την περιοχή Κλουζ Ναπόκα» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

¹⁰ Άρθρο της 24/11/2009 με τίτλο «Global Finance: Δυναμική διεξόδωση στο real estate σε Ρουμανία, Σερβία» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.reporter.gr>

ανερχόταν σε 274 εκατομμύρια ευρώ¹¹. Η μειωμένη εισροή ξένου κεφαλαίου και η πτώση των εξαγωγών αποτελούν τις δύο όψεις του «νομίσματος» των επιπτώσεων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στη Βουλγαρία και στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης, τόνισε ο μόνιμος αντιπρόσωπος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στη Βουλγαρία και στη Ρουμανία, Toni Libek, από το βήμα του Οικονομικού Φόρουμ που διεξήχθη στη Σόφια στα τέλη Νοεμβρίου 2009. Ο ίδιος εκτίμησε ότι θα σημειωθεί περαιτέρω μείωση της εγχώριας ζήτησης για αγαθά, η οποία με τη σειρά της θα οδηγήσει σε μείωση της κατανάλωσης και των επενδύσεων. Η Βουλγαρία, σύμφωνα με τον κ. Libek, κατατάσσεται, όπως και η Ρουμανία, στην κατηγορία των χωρών της περιοχής που δέχθηκαν μεσαίας «έντασης» πλήγματα από την οικονομική κρίση¹². Στο συμπέρασμα αυτό συνέβαλε και το γεγονός ότι η Βουλή της Βουλγαρίας για πρώτη φορά στα τελευταία χρόνια με πλειοψηφία 135 έναντι 44 ψήφων ενέκρινε από την πρώτη συζήτηση τον εθνικό της προϋπολογισμό της για το έτος 2010, χωρίς να διεξαχθούν διαδοχικές συζητήσεις. Το οικονομικό επιτελείο άλλωστε της βουλγαρικής κυβέρνησης επιθυμούσε την άμεση έγκριση του προϋπολογισμού εκτιμώντας ότι αποτελεί σημαντικό βήμα εκδήλωσης πολιτικής εμπιστοσύνης στην οικονομική πολιτική που εφαρμόζεται από τη βουλγαρική κυβέρνηση¹³.

Αξιζει να σημειωθεί ότι οι ελληνικές τράπεζες έχουν υλοποιήσει επενδύσεις της τάξεως των 45 δισεκατομμυρίων ευρώ στις χώρες της «Νέας Ευρώπης», βλέποντας τις προοπτικές τους στην περιοχή αυτή να βελτιώνονται το προσεχές διάστημα από απόψεως κερδοφορίας. Η διεθνής κρίση φαίνεται λοιπόν να βρήκε τις ελληνικές τράπεζες καλά τοποθετημένες στην περιοχή της Νοτιανατολικής Ευρώπης, με τα υπόλοιπα των δανείων τους να ανέρχονται στα 55 δισεκατομμύρια ευρώ¹⁴. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία ειδικότερα αποτελούν αγορές στις οποίες ο ελληνικός τραπεζικός τομέας δίνει το παρόν με σημαντικό δίκτυο καταστημάτων διεκδικώντας με σύνεση μερίδια αγοράς

¹¹ Σωτηράκου-Γιάνναρου Ι. 11/11/2009. «Μείωση όγκου διμερούς εμπορίου Βουλγαρίας-Ρουμανίας κατά 16,5%», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://agora.mfa.gr>

Άρθρο της 10/11/2009 με τίτλο «Μείωση στις εμπορικές συναλλαγές Ρουμανίας-Βουλγαρίας» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://portal.kathimerini.gr>

¹² Άρθρο της 27/11/2009 με τίτλο «Βουλγαρία-Η μειωμένη εισροή ξένου κεφαλαίου και η πτώση των εξαγωγών οι δύο όψεις του “νομίσματος”» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

¹³ Άρθρο της 18/11/2009 με τίτλο «“Πέρασε” το σχέδιο προϋπολογισμού στην Βουλγαρία» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.emea.gr>

¹⁴ Μαλλiάρα Ν. 17/11/2009. «Τράπεζες: Στα €55 δις. Οι χορηγήσεις στη Ν.Α. Ευρώπη», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.capital.gr>

στις προσφάτως απελευθερωμένες αγορές στεγαστικής και καταναλωτικής πίστης. Η πρόθεση των ελληνικών ομίλων είναι να στηρίξουν τις θυγατρικές τους στις χώρες αυτές, καθόσον ένα σημαντικό ποσοστό της κερδοφορίας τους προέρχεται από αυτές¹⁵. Η τριήμερη επίσημη επίσκεψη στην Ελλάδα του προέδρου της Βουλγαρία Georghi Parvanof στα τέλη του μήνα και το περιεχόμενο των συνομιλιών του με τον Έλληνα Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρολο Παπούλια επιβεβαίωσαν το υψηλό επίπεδο των σχέσεων της Ελλάδας και της Βουλγαρίας σε όλους τους τομείς, ιδιαίτερα σε αυτόν της βαλκανικής συνεργασίας και της συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας. Μάλιστα, ο κ. Parvanof τόνισε την ανάγκη να υπάρξει επίσπευση των εργασιών μεταφοράς φυσικού αερίου στο τμήμα από τη Στάρα Ζαγόρα προς την Κομοτηνή και επισήμανε ότι «η ελληνοβουλγαρική συνεργασία και στον ενεργειακό τομέα θα ήταν πάρα πολύ σημαντική και για τις δύο χώρες ως μέρος του γενικότερου ευρωπαϊκού οράματος». Από την άλλη πλευρά, ο κ. Παπούλιας ανακοίνωσε ότι «συζητήθηκε η τριμερής συνεργασία Ελλάδος-Βουλγαρίας-Ρουμανίας τόσο στη νευραλγική περιοχή του Ευξείνου Πόντου και ότι συμφωνήθηκε να αναζητηθούν τρόποι περαιτέρω διευρύνσεως αυτής της συνεργασίας και σε νέους τομείς κοινού ενδιαφέροντος». Οι δύο Πρόεδροι διαπίστωσαν ότι υπάρχουν περιθώρια ανάπτυξης και εμβάθυνσης της συνεργασίας σε ορισμένους τομείς προτεραιότητας για τις δύο χώρες, τόσο στο νευραλγικό τομέα της ενέργειας όσο και στη διασυνοριακή συνεργασία, και συμφωνήθηκε ότι η μεθοριακή διάβαση Κομοτηνής-Μακάζα θα τεθεί σε λειτουργία μέχρι το τέλος του 2010¹⁶.

Βέβαια τονίζεται ότι σύμφωνα με τη νέα ετήσια έκθεση της Διεθνούς Διαφάνειας που δημοσιεύτηκε την Τρίτη, 17 Νοεμβρίου 2009, η Ελλάδα, μαζί με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία κατατάχθηκαν ως τα πιο διεφθαρμένα κράτη, αφού μαζί με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας μοιράζονται την 71^η θέση στον ετήσιο Δείκτη Διαπιστούμενης Δωροδοκίας (CPI) της διεθνούς επιτροπής επαγρύπνησης του Βερολίνου, η οποία καλύπτει 180 χώρες και επικράτειες. Κάθε μία από τις τέσσερις χώρες έλαβε βαθμολογία 3,8 σε κλίμακα από 0 (εξαιρετικά διεφθαρμένη) μέχρι 10 (χαμηλά επίπεδα χρηματισμού). Η Βουλγαρία βέβαια βελτίωσε την κατάταξή της από το προηγούμενο έτος κατά 0,2 βαθμούς, ενώ η Ρουμανία έλαβε τον

¹⁵ Σπυροπούλου Λ. 27/11/2009. «Οι ελληνικές τράπεζες στηρίζουν τις θυγατρικές τους στα Βαλκάνια», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.kerdos.gr>

¹⁶ Άρθρο της 24/11/2009 με τίτλο «Σε άριστο κλίμα η συνάντηση Παπούλια με τον Βούλγαρο ομόλογό του» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.in.gr>

Άρθρο της 24/11/2009 με τίτλο «Άνοιγμα μεθοριακών διαβάσεων ζήτησε ο Βούλγαρος Πρόεδρος» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.naftemporiki.gr>

Άρθρο της 24/11/2009 με τίτλο «Νέες μεθοριακές διαβάσεις με Βουλγαρία» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.info-guardian.eu>

ίδιο βαθμό με το προηγούμενο έτος, αλλά έπεσε μια θέση, στην 71^η στον παγκόσμιο πίνακα. Βάσει 13 διαφορετικών ειδικών και επιχειρηματικών ερευνών, ο CPI μετρά τα επίπεδα διαφθοράς στο δημόσιο τομέα μιας συγκεκριμένης χώρας ή επικράτειας. Μόνο 49 από τις 180 χώρες που συμπεριελήφθησαν αυτό το έτος πέτυχαν βαθμολογία 5,0 ή ψηλότερη, από 52 χώρες που έλαβαν το προηγούμενο έτος. Η Διεθνής Διαφάνεια προειδοποίησε ότι τα υψηλά επίπεδα διαφθοράς σε κάποιες χώρες δύνανται να οδηγήσουν σε επιβράδυνση των διεθνών προσπαθειών επίλυσης του αντίκτυπου της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης¹⁷.

Είναι αναμφίβολο ότι η πορεία της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση πέρασε από διάφορες φάσεις. Η ένταξή τους αποτέλεσε το επιστέγασμα μιας διαδικασίας που ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 1990, με την υπογραφή από τη Βουλγαρία το 1993 και από τη Ρουμανία το 1995 Ευρωπαϊκών Συμφωνιών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Θεσσαλονίκης το 2003, επί Ελληνικής Προεδρίας, εκτός από τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, αποτέλεσε σταθμό και για τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, καθώς επιβεβαίωσε ότι οι δύο αυτές χώρες αποτελούσαν «μέρος της ίδιας περιεκτικής και αμετάκλητης διαδικασίας διεύρυνσης» καθώς και ότι στόχος της ένταξής τους ήταν το έτος 2007. Τελικά, μετά από επίμονες προσπάθειες και επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων ο παραπάνω στόχος επετεύχθη και οι δύο χώρες έγιναν τα 26ο και 27ο στη σειρά κράτη-μέλη της Ένωσης. Η αξιοσημείωτη διαφορά σε σχέση με την ένταξη των άλλων Κεντροευρωπαϊκών χωρών είναι ότι στην περίπτωση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας οι δυσκολίες που υπήρχαν μέχρι την τελευταία στιγμή σε έναν αριθμό τομέων, και ιδιαίτερα σε αυτόν της Δικαιοσύνης και των Εσωτερικών υποθέσεων, είχαν ως αποτέλεσμα η προσχώρηση των δύο χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση να γίνει με την παράλληλη εφαρμογή «συνοδευτικών μέτρων», τα οποία εισηγήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και απεδέχθη το Συμβούλιο, και τα οποία συνδύαζαν την παροχή συνδρομής με την απειλή κυρώσεων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μεταρρύθμιση του συστήματος δικαιοσύνης και η πάταξη της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος εξακολουθούν να αποτελούν τομείς μείζονος ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και στην περίπτωση των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων. Ποια είναι τα πολιτικά συμπεράσματα από την ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην ΕΕ; Σίγουρα η προσχώρησή τους, αναμφίβολα αποτέλεσμα των συνεχών προσπαθειών τους, αποτελεί σημείο καμπίς, πρώτον για τις ίδιες, στην πορεία τους προς ένα καλύτερο μέλλον. Δεύτερον, είναι σημείο καμπίς για το μέλλον ολόκληρης της περιοχής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, αφού προσέδωσε νέα ώθηση στην

¹⁷ Άρθρο της 18/11/2009 με τίτλο «Διεθνής Διαφάνεια: Βουλγαρία, Ελλάδα και Ρουμανία τα πιο διεφθαρμένα κράτη της ΕΕ» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.setimes.com>,

Pop V. 17/11/2009. «Greece scores worst in corruption ranking», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

περιφερειακή συνεργασία και στη βάση του σεβασμού των ευρωπαϊκών αρχών και αξιών. Για την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, η διεύρυνσή της προς τα Βαλκάνια παρέχει σημαντικές και πολλές ευκαιρίες για έναν πιο ενεργό ρόλο στην περιοχή. Όσο δε για την Ελλάδα, προσέφερε και προσφέρει νέες προοπτικές για τη διμερή συνεργασία με τους δύο γείτονες και εταίρους μας¹⁸. Βέβαια, τα νέα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως τα ανατολικά, φαίνεται να είναι λιγότερο αβέβαια σχετικά με τους στόχους και τα επιτεύγματά τους, με πολλές επιλογές στο τραπέζι, όπως η διεύρυνση, η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις, η έρευνα, η παιδεία, η κτηνοτροφία και η αλιεία. Είναι όμως δυστυχώς αναμφίβολο ότι η Βουλγαρία θα επιτύχει στα ζητήματα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, εξαιτίας των μόνιμων προβλημάτων της στον τομέα της διαφθοράς. Η Ρουμανία από την άλλη εξακολουθεί να πιέζει για τα θέματα της κτηνοτροφίας, με τον προηγούμενο Υπουργό Γεωργίας της να έχει ήδη θέσει το συγκεκριμένο ζήτημα. Και αυτή η χώρα όμως αποδεδειγμένα αντιμετωπίζει προβλήματα σχετικά με τη διαχείριση των κονδυλίων που λαμβάνει από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μένει να λάβει και θα αξιολογήσει όλες τις απόψεις των μερών για τα παραπάνω θέματα, όπως θα τεθούν από τους υποψήφιους Επιτρόπους τους, τον Ιανουάριο του 2010¹⁹.

¹⁸ Κουβέλης Σπ. 13/11/2009. «Ομιλία στο Συνέδριο «Νοτιοανατολική Ευρώπη: Κρίση και Προοπτικές», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ggae.gr>,

Άρθρο της 13/11/2009 με τίτλο «Ηγέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Ελλάδα στα Βαλκάνια! Ομιλία του υφυπουργού Εξωτερικών κ. Σπ. Κουβέλη σε Διεθνές Συνέδριο στην Αθήνα-Η σημασία της πρωτοβουλίας Παπανδρέου για Οδικό Χάρτη στην περιοχή!» που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.greekinsight.com>

¹⁹ Pop V. 27/11/2009. «New commission takes shape amid speculations and wishlists», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://euobserver.com>